

СОДЕРЖАНИЕ

ВЯЛІКІ БЕЛАРУСКА-РУСКІ СЛОЎНІК

Прадмова	5
А—Я	10

БОЛЬШОЙ РУССКО-БЕЛОРУССКИЙ СЛОВАРЬ

Предисловие	317
А—Я	322

ПРАДМОВА

Гэты «Беларуска-рускі слоўнік» адрасаваны найперш вучням і настаўнікам сярэдняй школы. Але, зразумела, карыстацца ім могуць таксама абітурыенты, навучэнцы і выкладчыкі вучылішчаў, каледжаў і тэхнікумаў, студэнты вышэйшых навучальных устаноў.

Слоўнік можа быць выкарыстаны пры перакладах з беларускай мовы на рускую, на занятках па развіццю мовы. У сувязі з тым, што гэты лексікаграфічны даведнік будзе служыць вучэбным дапаможнікам, пры яго ўкладанні ўлічана моўная практыка вучняў.

Слоўнікавы рэестр ўключае больш за дваццаць тысяч лексічных адзінак, якія не супадаюць з рускімі адпаведнікамі або маюць істотныя фармальныя адрозненні ад іх. Аснову рэестра складае агульнаўжывальная лексіка сучаснай беларускай літаратурнай мовы. Пададзены таксама абласныя словы, што атрымалі пашырэнне ў мастацкай літаратуры, і найбольш распаўсюджаныя спецыяльныя тэрміны, гістарызмы і неалагізмы.

Беларускія загаловачныя словы размешчаны ў слоўніку ў алфавітным парадку і надрукаваны «тлустымі» літарамі. Яны даюцца ў пачатковай форме: назоўнікі ў назоўным склоне адзіночнага ліку (за выключэннем слоў, якія ўжываюцца толькі ў множным ліку), прыметнікі ў назоўным склоне адзіночнага ліку мужчынскага роду, а дзеясловы — у неазначальнай форме.

Загаловачныя словы-амонімы памячаюцца арабскімі лічбамі зверху справа: **гасцінец¹** і **гасцінец²**.

Загаловачнае слова перакладаецца адпаведным у сэнсавых адносінах словам, сінанімічным радам або апісальна:

абрус скатерць

беспадстаўны необоснованный, безосновательный, беспочвенный

вітка привязь в виде жгута из прутьев

У мнагазначных словах розныя значэнні слова адзначаюцца ў радку арабскімі лічбамі і аддзяляюцца адно ад другога кропкай з коскаю: **бацькаўшчына** 1) отечество, отчизна; 2) родина; 3) отцовское наследство

Калі назоўнік у адным са сваіх значэнняў страчвае форму адзіночнага ліку, пасля парадкавай лічбы гэтага значэння ставіцца паметка *мн.*:

вага 1) вес; 2) *мн.* весы

Каб зрабіць больш лёгкім разуменне, часам у дужках даецца тлумачэнне:

біскуп епископ (*католической церкви*)

З гэтай жа мэтай выкарыстоўваюцца і стылістычныя паметы на кшталт *абл.*, *спец.*, *перан.* і інш.:

адбітак 1) отпечаток; отображение; 2) *палігр.* бттиск; 3) *перан.* след

З устойлівых выразаў у слоўнік уключаны толькі тыя, якія перакладаюцца на рускую мову не даслоўна. Яны змяшчаюцца пры апорных словах і аддзяляюцца ад іх кропкай з коскай:

вялікі большой; внушительный; аб'ёмны; з **вялікай ласкі** по милости; з **вялікага грому** малы дождж гора родила мышь.

Калі загаловачнае слова сустракаецца толькі ў пэўным выразе, пасля такога слова ставіцца двукроп'е, потым ідзе гэты выраз з перакладам:

дыхт: даць дыхту задать жару, намылить холку

Калі загаловачнае слова ўжыта ва ўстойлівым выразе ў пачатковай форме, то замест яго пішацца першая літара з кропкай:

абяцанка посул; **а. цацанка, а дурню радасць** обещанного три года ждут

Знак націску пастаўлены ва ўсіх словах, за выключэннем аднаскладовых і слоў з націскай літарай ё.

У аснову слоўніка пакладзены матэрыялы акадэмічных выданняў — «Слоўніка беларускай мовы» (1987), «Беларуска-рускага слоўніка» (1988-1989), «Русско-белорусского словаря» (1993). Выкарыстаны таксама «Слоўнік іншамоўных слоў» А. М. Булькі (1999), «Кароткі слоўнік беларускай мовы» Г. У. Арашонкавай і В. П. Лемцюговай (1994), «Самабытнае слова» І. Р. Шкраба (1994), «Тлумачальны слоўнік беларускай літаратурнай мовы» (1996), «Орфографический словарь русского языка» (2002), «Большой словарь иноязычных слов» А. М. Булькі (2004) і іншыя лексікаграфічныя працы, асабістыя назіранні складальнікаў над моваю прэсы.

Спіс скарачэнняў

<i>абл.</i>	— абласное слова
<i>ав.</i>	— авіяцыя
<i>анат.</i>	— анатомія
<i>архіт.</i>	— архітэктура
<i>астр.</i>	— астраномія
<i>афіц.</i>	— афіцыяльнае слова
<i>бат.</i>	— батаніка
<i>біял.</i>	— біялогія
<i>буд.</i>	— будаўнічая справа
<i>бухг.</i>	— бухгалтарскі тэрмін
<i>ваен.</i>	— ваенная справа
<i>вет.</i>	— ветэрынарыя
<i>выс.</i>	— слова высокага стылю
<i>геад.</i>	— геадэзія
<i>геал.</i>	— геалогія
<i>геагр.</i>	— геаграфія
<i>гідр.</i>	— гідралогія
<i>гіст.</i>	— гістарызм
<i>гл.</i>	— глядзі
<i>горн.</i>	— горная справа
<i>грам.</i>	— граматыка
<i>жыв.</i>	— жывапіс
<i>заал.</i>	— заалогія
<i>збор.</i>	— зборны назоўнік
<i>зневаж.</i>	— зневажальнае слова
<i>канц.</i>	— канцылярскае слова
<i>карт.</i>	— картачны тэрмін
<i>кніжн.</i>	— кніжнае слова
<i>крав.</i>	— кравецкая справа
<i>кул.</i>	— кулінарыя
<i>ласк.</i>	— ласкальная форма
<i>лаянк.</i>	— лаянкавае слова
<i>лес.</i>	— лесаводства
<i>лінгв.</i>	— лінгвістыка
<i>літ.</i>	— літаратуразнаўства
<i>лог.</i>	— логіка
<i>мар.</i>	— марская справа
<i>мат.</i>	— матэматыка
<i>мед.</i>	— медыцына
<i>метэар.</i>	— метэаралогія
<i>мін.</i>	— мінералогія
<i>міф.</i>	— міфалогія
<i>мн.</i>	— множны лік

<i>муз.</i>	— музыка
<i>нар.-паэт.</i>	— народнапаэтычнае слова
<i>неадабр.</i>	— неадабральнае слова
<i>пагардл.</i>	— пагардлівае слова
<i>палігр.</i>	— паліграфія
<i>паліт.</i>	— палітычны тэрмін
<i>паляўн.</i>	— паляўніцтвазнаўства
<i>памянш.</i>	— памяншальная форма
<i>памянш.-ласк.</i>	— памяншальна-ласкальная форма
<i>паэт.</i>	— паэтыка
<i>пед.</i>	— педагогіка
<i>перан.</i>	— пераноснае значэнне
<i>радыё</i>	— радыётэхніка
<i>разм.</i>	— размоўнае слова
<i>рыб.</i>	— рыбалоўства
<i>рэл.</i>	— рэлігія
<i>с.-г.</i>	— сельская гаспадарка
<i>сад.</i>	— садоўніцтва
<i>спарт.</i>	— спартыўны тэрмін
<i>спец.</i>	— спецыяльны тэрмін
<i>стал.</i>	— сталярная справа
<i>тэатр.</i>	— тэатральны тэрмін
<i>тэкст.</i>	— тэкстыльная справа
<i>тэх.</i>	— тэхніка
<i>уст.</i>	— устарэлае слова
<i>фальк.</i>	— фальклор
<i>фам.</i>	— фамільярнае слова
<i>фарм.</i>	— фармакалогія
<i>фіз.</i>	— фізіка
<i>фізіял.</i>	— фізіялогія
<i>філас.</i>	— філасофія
<i>фін.</i>	— фінансавая справа
<i>фота</i>	— фатаграфія
<i>хім.</i>	— хімія
<i>царк.</i>	— царкоўнае
<i>цясл.</i>	— цяслярская справа
<i>чыг.</i>	— чыгуначны тэрмін
<i>шав.</i>	— шавецкая справа
<i>шахм.</i>	— шахматны тэрмін
<i>школ.</i>	— школьнае слова
<i>эк.</i>	— эканоміка
<i>эл.</i>	— электратэхніка
<i>этн.</i>	— этнаграфія
<i>юр.</i>	— юрыспрудэнцыя

А

а́азіс о́азіс

аба́бак падберэ́зовік

абабэ́ганы (аббэ́ганы) абэганьны, аббэганьны; обры́сканьны

абабэ́гаць (аббэ́гаць) абэгаць, аббэгаць; обры́скаць

абаб́іты 1) обіты́, обші́ты; 2) сбі́ты; 3) сса́жэньны; 4) обмолóченны; 5) ука́таньны, уэ́зжэньны

абаб́іць 1) обі́ць, обші́ць; 2) сбі́ць (*ударя, заставіць отваліцца*); 3) сса́дзіць (*локоть, колена*); 4) обмолóтзіць; 5) ука́таць, уэ́здіць (*дорогу*)

абаб́ра́ны 1) обоб́раньны; 2) очы́шчэньны, облúплэньны; 3) обоб́раньны (*обкрадэньны*)

абаб́ра́ць 1) обоб́ра́ць (*плоды*); 2) очы́сціць, облúпі́ць (*скорлупу, кожуру*); 3) обоб́ра́ць (*обокра́ць*)

абавя́зак абя́заннасьць; дол́г

абавя́заны абя́заньны

абавя́за́цельства абя́затэ́льства

абавя́за́ць абя́заць (*кого*); вмені́ць в абя́заннасьць (*кому*)

абавя́зко́ва абя́затэ́льна, непремéнна

абавя́зко́васць абя́затэ́льнасьць

абавя́зко́вы абя́затэ́льны, непремéньны

абагаў́лённе абожэствэ́лённе

абагача́льнасць *спец.* абогаца́ёмасьць

абагача́льнік абогаці́цель

абагача́льны абогаці́цельны

абагача́ць абогаца́ць

абагна́ць 1) абогна́ць; 2) с.-г. оку́чыць, опаха́ць

абагну́ты обогну́ты

абагравáльны обогравáцельны; отопі́цельны (*сезон*)

абагрэ́ты обогрэ́ты; отóплэньны

абагрэ́ць обогрэ́ць; отопі́ць (*помешчэньне*)

абагу́ленне абобшчэ́ўлённе

абагу́лены абобшчэ́ўлёньны

абагу́ліць абобшчэ́віць

абагу́льнённе абобшчэ́нне

абагу́льнены абобшчэ́ньны

абагу́льніць абобшчэ́ць

абаджга́ны 1) іску́саньны, ізка́ленны; 2) обожжэ́ньны, острэка́вленны

абаджга́ць 1) іску́саць, ізка́ліць (*о насекомых*); 2) обжэ́ць, острэка́ць (*о крапіве*)

абадзьму́ты (абдзьму́ты) обду́ты

абадзьму́ць (абдзьму́ць) обду́ць

абадо́к ободо́к

абадра́нец *разм.* обора́нец, обóрвыш

абадра́ны 1) ободраньны; 2) оцара́паньны; 3) очэ́саньны

абадра́ць 1) ободра́ць (*кору, оболочку*); 2) оцара́пачь; 3) очэ́саць (*очыстыць от коры*)

абажу́ратрымáльнік абажу́родэ́ржа́цель

абакра́дзены (абкра́дзены) обворóванны, обкра́дэньны

абакра́сці (абкра́сці) обворóваць, обокра́ць

абало́на 1) пóйма; 2) за́болонь, оболóнь

абалóнка 1) оболóчка; 2) *спец.* рубашка; 3) *абл.* стэкла́ в окне́

абамлэ́лы 1) лішыві́шыся чу́вств; 2) помертвэ́вший

абамлэ́нне 1) б́морочнае састо́янне; 2) помертвэ́нне (*оцэпененне*)

абамлэ́ць 1) упа́сьць в б́морок; 2) помертвэ́ць (*оцэпенеть*)

абанемéнт абонемéнт

абанéнт абонéнт

абані́раваць абоні́раваць

абанкру́ціцца абанкру́ціцца

абáпал (паабáпал) с абéих сторóн; по абéим сторóнам

абапéрці (апéрці) оперэ́ць, прысло́ніць; облокоті́ць (*руку*)

абапéрты оперты́; облокóчэньны

абапрэ́ць оперэ́ць, обопрэ́ць

абаранадзбóльнасць абароноспóсбнасьць

абаранадзбóльны абароноспóсбньны

абарáнак 1) барáнка, б́б́лік; **зараб́іць на абарáнкі** даста́цца на калачы́ (на орехи), **абарáнкам не зава́біш** кала-

- чóm не замáнишь; 2) *разм.* барáнка (*рулевое колесо*)
- абараніць** 1) обороніть; зацтитіть; 2) отстоять (*права*)
- абарáнкам** крэнделем, калáчиком; **хвост а.** хвост пистолéтом
- абараняльны** заццтны; заццтительный
- абарáць** опахáть
- абарачáльнасць** абора́чиваемость, абраца́емость (*капитала*); абра́ти́мость
- абарачáльны** абра́тнымы
- абарачáць** 1) *фальк.* абора́чивать, абраца́ть; 2) скло́няць к чэму-л.
- абарачэ́нне** 1) абора́т; 2) *эк.* абраца́енне; **грашо́вае а.** дэнежнае абраца́енне
- абарва́ны** 1) сора́нны; 2) абора́ваны; 3) одэ́рнуты
- абарва́ць** 1) сора́ваць; 2) абора́ваць; 3) *перан.* одэ́рнуць
- абармо́т** *разм.* абора́мот, плут, прайдóха
- абаро́на** 1) абора́на; заццта; 2) покрові́тельство
- абаро́нены** 1) абора́ненны; зацццённы; 2) отстоя́нны
- абаро́нны** абора́нны; заццтны; абора́ні́тельный
- абаро́нца** 1) заццтнік; 2) побора́нік (*стороннік*)
- абаро́нчы** 1) абора́ні́тельный; 2) *налт.* абора́нчэскы
- абаро́чваца** 1) опрокі́дывацца; 2) абора́чвацца, огля́дывацца; 3) *эк.* абраца́цца
- абаро́чваць** опрокі́дываць, перавора́чваць
- абáт** абáт
- абаткнóты** 1) абты́канны; 2) заканапáченны, уты́канны
- абаткнóць** 1) абты́каць; 2) заканапáтываць, уты́каць
- абаты́са** аббаты́са
- абáцтва** аббатство
- абáчлівасць** 1) асмотры́тельность, прэдостора́жнэсць; 2) сочу́вственнэсць; 3) чу́ткэсць, забóтлівэсць
- абáчлівы** 1) асмотры́тельный; 2) сочу́вственны; 3) чу́ткы, забóтлівы
- абая́льнасць** абая́тельность
- абая́льны** абая́тельный
- аббэ́ганы** *гл.* абабэ́ганы
- аббэ́гаць** *гл.* абабэ́гаць
- аббу́даваць** абстра́бываць
- аббэ́рсаць** *разм.* опу́таць, небрэ́жна абва́заць
- абва́дняяльны** абва́дні́тельный
- абва́жаны** абва́жаны
- абва́жыць** абва́жываць
- абвалака́льны** абвалака́ваючы
- абвалачы́** 1) абва́лочыць; 2) абта́шываць
- абвалі́ць** 1) абва́ліць, абру́шыць; 2) павалі́ць, сва́ліць
- абвандрава́ць** абва́ехаць, абва́іць, пучэ́стваваць; іско́лесіць
- абвастрэ́ць** абва́стрыць; нака́ліць (*отношэня*)
- абвастрэ́нне** абва́стрэ́нне; нака́ліванне; ізоцпрэ́нне
- абвэ́дзены** абва́дзены; очэ́рчаны, окая́млены
- абвэ́зены** абва́зены
- абвэ́зці** абва́зціць
- абвэ́йваць** *с.-г.* абва́йваць
- абвэ́ргнуты** абва́вергнуты
- абвэ́ргнуць** абва́вергнуць
- абвэ́сны:** а. лад *грам.* ізы́яві́тельнае наклóнэ́нне
- абвэ́стка** абва́явлэ́нне, оповэ́шчэ́нне
- абвэ́сці** абва́сціць; очэ́рчыць, окая́міць
- абвэ́тралы** абва́травы
- абвэ́траны** абва́травы
- абвэ́траць** абва́травіць
- абвэ́яць** 1) *с.-г.* абва́еяць; 2) овэ́еяць; абва́дуць
- абвінава́ўца** 1) *юр.* абва́ні́тель; 2) ізаблчы́тель, аблчы́тель
- абвінава́ўчы** 1) *юр.* абва́ні́тельны; 2) ізаблчы́тельны; аблчы́тельны
- абвінава́чваны** *юр.* абва́ня́мы
- абвінава́ціць** 1) абва́ніць; 2) ізаблчы́ць, аблчы́ць; улічы́ць
- абвінóць** абва́рнуць, абва́рнуць, зава́рнуць

ціхаміраны
неуловимый няўлоўны
неулюбивый пахму́рны
неумение няўмелства, няўмеласць
неумеренность празмернасць
неумеренный празмерны
неуместность недарэчнасць
неуместный недарэчны, непатрэбны
неумолимость няўмольнасць
неумолимый няўмольны
неумолкаемый неспіханы
неумышленность ненаўмыснасць
неумышленный ненаўмысны
неуничтожаемость незнішчальнасць
неунывающий безжурботны
неуплата нявыплата, няплата
неупорядоченность неўпарадкаванасць
неупорядоченный неўпарадкаваны
неупотребительность неўжывальнасць
неупотребительный неўжывальны
неуправляемость некірумасць
неуправляемый некіруемы
неуравновешенность неўраўнаважанасць
неуравновешенный неўраўнаважаны
неурочный 1) нявызначаны; неназначаны; несвоечасовы; 2) няўрочны, вышурочны
неурядица *разг.* 1) непарадак, бязладдзе; 2) нелады
неусидчивость няўсёдлівасць, непасёдлівасць
неусидчивый няўсёдлівы, непасёдлівы
неусовершенствованный неўдасканалены
неуспеваемость неспяховасць
неуспех няпспех
неустанность няспыннасць; безупыннасць; нястомнасць
неустанный няспынны; безупынны; нястомны
неустановившийся неўсталываны; нясталы; зменлівы
неустойчивость няўстойлівасць, хісткасць; зменлівасць

неустойчивый няўстойлівы, хісткі; зменлівы
неустрашимый неадхільны
неустрашимость бястрашнасць, адважнасць, смеласць
неустрашимый бястрашны, адважны, смэлы
неуступчивость няўступчынасць; непадатлівасць
неуступчивый няўступчывы; непадатлівы
неустрбённость 1) неўладкаванасць; 2) няўладжанасць
неустрбённый 1) неўладкаваны; 2) няўладжаны
неусыпность пільнасць
неусыпный пільны
неутешительность несучышальнасць, няўцешлівасць
неутешительный несучышальны, няўцешлівы
неутешность несучешнасць, няўцешнасць
неуточный несучешны, няўцешны
неутолимый няўтольны
неутомимость нястомнасць
неутомимый нястомны
неучтивость непачцівасць; недалікатнасць, нявэтлівасць
неучтивый непачцівы; недалікатны, нявэтлівы
неуютность няўтульнасць
неуютный няўтульны
неуязвимость 1) няўразлівасць; 2) непаражальнасць; непрыступнасць; непахіснасць
неуязвимый 1) няўразлівы; 2) непаражальны; непрыступны; непахісны
нефтедобывающий нафтазабыўны
нефтедобыча нафтазабыча
нефтепереработка нафтаперапрацоўка
нефтепромышленность нафтапрамысловасць
нефтескважина нафташчыліна
нефтехранилище нафтаховішча
нефть нафта
нефтяной нафтавы

нехв́атка няста́ча
нехозя́йственный негаспада́рлівы, не-
 гаспада́рны
нехоро́ший нядо́бры, дрэнны, ке́пскі
нецелесоо́бразность немэтазго́днасць
нецелесоо́бразный немэтазго́дны
неча́янность 1) неспа́дзява́насць, неча-
 ка́насць; 2) ненаўмы́снасць, выпад-
 ко́васць
неча́янный 1) неспа́дзява́ны, неча-
 ка́ны; 2) ненаўмы́сны, выпадко́вы
нечело́веческий нечалавэ́чы, нялю́д-
 скі
нечести́вый грэ́шны, пага́ны, бяз-
 божны
нечэ́стный несумле́нны
не́чет лішка; **че́т** и **н.** цот і лішка
неце́ткий невыра́зны, недакла́дны
нечётко́сть невыра́знасць, недакла́д-
 насць
нечётный няцо́тны
нечисто́плотность 1) неаха́йнасць;
 2) *перен.* нячы́стасць, нядобрасум-
 лённасць
нечисто́плотный 1) неаха́йны; 2) *пе-
 рен.* нячы́сты, нядобрасумле́нны
нечленора́здельный 1) нечлена-
 разде́льны; 2) *перен.* невыра́зны;
 неразбо́рлівы
не́что нешта
нечувствительность 1) нечу́ллівасць,
 нячу́ласць; 2) неадчува́льнасць
нечувствительный 1) нечу́ллівы, ня-
 чу́лы; 2) неадчува́льны, непра-
 мэтны
нечу́ткий 1) нячу́ткі; 2) нячу́лы; неспа-
 га́длівы
нешу́точный 1) неабы́які, немалава́ж-
 ны; 2) нежартаўлівы
неща́дность бязлі́таснасць
неща́дный бязлі́тасны
нея́вка нез’яўле́нне
нея́сный няясны, невыра́зны, незразу-
 ме́лы
нигде́ нідзе́
нижа́йший найніжа́йшы, са́мы нізкі
ни́же 1) ніжэй; 2) ніжэйшы
нижеизло́женный ніжэйпада́дзены

нижеозна́ченный ніжэйадзна́чаны
нижеопла́чиваемый ніжэйапла́тны
нижесле́дующий наступны; ніжэйпа-
 да́дзены
нижестоя́щий ніжэйшы
нижеупомя́нутый ніжэйзга́даны,
 ніжэйпамя́нёны
низве́ргнуть 1) скі́нуць; 2) *перен.*
 скі́нуць, зве́ргнуць
низве́сті зве́сці
низкока́чественный нізкака́сны
низкоопла́чиваемый нізкаапла́тны
низкопро́бный нізкатрыва́лы
низло́женный зве́ргнуты, скі́нуты
низложи́ть зве́ргнуць, скі́нуць
ни́зменность 1) *геогр.* нізі́на; 2) *перен.*
 ні́засць, по́дласць
ни́зменный 1) *геогр.* нізі́нны; 2) *перен.*
 ні́зкі, по́лды; гане́бны
ни́зший ніжэйшы, найніжа́йшы
никако́й ніякі
ни́кльй пані́кльы; завя́лы, звя́лы
никогда́ ніко́лі
никто́ ніхто́
никуда́ ніку́ды
никуды́шний ніку́ды не ва́рты
нима́ло ані, ніко́лькі
ниотку́да ніадку́ль
нипочём 1) ніза́што; 2) хоць бы што; не
 ця́жка; усё роўна
ниско́лько ніко́лькі; ані, зу́сім
нисходя́щий сыхо́дны
нитеві́дный ніткападо́бны
ні́тчаты ніткава́ты
ніть нітка, ніць
нітяны́й ніцяны́
ниче́й нічы́й
ничко́м ні́цма, ні́ц
ничто́ нішто́
ничто́жество нікчо́мнасць
ничто́жный 1) міза́рны, нязна́чны;
 2) нікчо́мны
ничу́ть ані; нічу́ць, ніко́лькі
нища́ть бядне́ць, гале́ць, дахо́дзіць да
 жабра́цтва
ни́щенка жабра́чка; убо́гая, старчы́ха
ни́щенский 1) жабра́цкі, жабра́чны;
 2) міза́рны

Ю

юбка 1) спадніца; 2) *tex.* юбка
юбочны 1) спаднічны; 2) *tex.* юбачны
юг поўдзень
юго-восток паўднёвы ўсход
юго-восточнее на паўднёвы ўсход ад...;
 больш на паўднёвы ўсход ад...
юго-восточный паўднёва-ўсходні
юго-запад паўднёвы захад
юго-западнее на паўднёвы захад ад...;
 больш на паўднёвы захад ад...
юго-западный паўднёва-захадні
южанин жыхар поўдня
южннее на поўдзень ад..., больш на поўдзень ад...
южный паўднёвы
юла 1) ваўчок (*цапка*); 2) *перен.* непаседа, круцёлка
юлить *разг.* 1) круціцца; 2) *перен.* выдыгаць
юмор гумар
юморист гумарыст
юмористический гумарыстычны
юность 1) юнацтва; 2) юнацкасць
юноша юнак
юношеский юнацкі
юношество юнацтва
юный 1) юны, малады; 2) юнацкі
юркий вёрткі, жвавы
юркнуть шмыгнуць, шмыгануць
юркость вёрткасць, жвавасць
ютиться мець прытулак, туліцца; масціцца
юфт ют

Я

ябеда 1) *уст.* данос, паклёп, нагавор; 2) *разг.* даносчык, паклёпнік, нагаворшчык
ябедник даносчык, паклёпнік, нагаворшчык
ябедничать даносіць, паклёпнічаць, намаўляць, нагаворваць
ябеднический паклёпніцкі

яблоко яблык
яблочко яблычак
явиться 1) з'явіцца, прыбыць; 2) з'явіцца, узнікнуць
явление 1) з'яўленне, паяўленне; 2) *лит., театр.* з'ява; 3) *филос.* з'ява; 4) з'ява (*выпадак*), з'явішча
явленный паказаны, выяўлены; праўлены; зроблены
явственный выразны
явствовать відаць; вынікаць, выяўляцца
явь ява
ягненок ягня (ягнё)
яд 1) яд, атрута; 2) *перен.* атрута
ядовитый 1) ядавіты, атрутны; 2) *перен.* з'ёдлівы
ядрёный ядраны; буйны
ядрышко *уменьш.* ядзерка, ядзерца
язвенный язвавы
язвительность з'ёдлівасць
язвительный з'ёдлівы
язвить гаварыць з'ёдліва, уядаць, падкалваць
язык¹ язык
язык² мова
язык³ *уст.* нарód
язык⁴ язык (*палонны*)
язык-источник мова-крыніца
языковед мовазнавец, мовазнаўца
языковедение мовазнаўства
языкознание мовазнаўства
языкотворец *лингв.* моватворац
языкотворческий *лингв.* моватворчы
языкотворчество *лингв.* моватворчасць
языческий язычніцкі
язычество язычніцтва
яичник *анат.* яечнік
яичниковый яечнікавы
яичница яечня
яйцевидный яйцападобны
якобы як быццам, нібы, нібыта, быццам
якшаться *разг.* вадзіцца, знацца
январский студзенскі
январь студзень
янтáрный янтáрны, бурштынавы